

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2025

ΘΕΜΑΤΑ & ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

04 Ιουνίου, 2025

**ΛΑΤΙΝΙΚΑ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΩΘΗΣΗ

Αφειτηρία το μέλλον

Επιμέλεια: Ομάδα Φιλολόγων
<https://www.othisi.gr/frontistirio/>

Τετάρτη, 4 Ιουνίου 2025
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΚΕΙΜΕΝΑ

Accipe nunc quid postea Nasīca fecerit. Paucis post diēbus cum Ennius ad Nasīcam venisset et eum a ianuā quaereret, exclamāvit Nasīca se domi non esse, etsi domi erat. Tum Ennius indignātus quod Nasīca tam aperte mentiebātur: «Quid?» inquit «Ego non cognosco vocem tuam?» Visne scire quid Nasīca responderit? «Homo es impudens. Ego cum te quaererem, ancillae tuae credidi te domi non esse; tu mihi ipsi non credis?»

Sapientem nec paupertas nec dolor prohibet, nec eae res, quae imperitos avertunt et praecipites agunt. Tu illum premi putas malis? Utitur! Non ex ebore tantum Phidias sciēbat facere simulacra; ex aere quoque faciēbat. Si marmor illi obtulisses, si viliōrem materiam, fecisset tale, quale ex illā fieri optimum posset. Eōdem modo sapiens virtūtem, si licēbit, in divitiis explicābit, si minus, in paupertate.

- A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων «**Accipe nunc ... quid Nasīca responderit?**» και «**Sapientem nec paupertas ... fieri optimum posset**».

Μονάδες 20

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Μάθε τώρα τι έκανε αργότερα ο Νασικάς. Μετά από λίγες μέρες, όταν ο Έννιος είχε έρθει στον Νασικά και ζητούσε αυτόν από την πόρτα, ο Νασικάς φώναξε ότι δεν ήταν στο σπίτι, αν και ήταν στο σπίτι. Τότε ο Έννιος επειδή αγανάκτησε γιατί ο Νασικάς ψευδόταν τόσο φανερά «Τι (λες);» είπε «Εγώ δε γνωρίζω τη φωνή σου;» Θέλεις μήπως να μάθεις τι απάντησε ο Νασικάς;

Ούτε η φτώχεια ούτε ο πόνος εμποδίζει τον σοφό, ούτε αυτά τα πράγματα που βγάζουν από το δρόμο τους τους άπειρους και τους γκρεμοτσακίζουν. Εσύ νομίζεις ότι καταβάλλεται εκείνος από τις συμφορές; (Αντίθετα) τις χρησιμοποιεί! Ο Φειδίας δεν γνώριζε να κάνει αγάλματα μόνο από ελεφαντόδοντο· έκανε επίσης από μπρούντζο. Αν πήγαινες (είχες φέρει) σε εκείνον μάρμαρο, αν (του πήγαινες) ευτελέστερο υλικό, θα έκανε (είχε κάνει) τέτοιο, όσο μπορούσε να γίνει πιο τέλειο από εκείνο.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β1.

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με βάση το περιεχόμενό τους ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

1. Ένα από τα χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής λογοτεχνίας είναι η ανάμειξη χρονικά διαφορετικών προτύπων.
2. Ο Ιούλιος Καίσαρ εγκαινιάζει στη Ρώμη την ιστορική βιογραφία.
3. Η *Αινειάδα* του Βεργιλίου αναγνωρίστηκε εξ αρχής ως το εθνικό έπος των Ρωμαίων.
4. Στον Οράτιο ανατέθηκε από τον Αύγουστο η σύνθεση του Ύμνου της Εκατονταετίας (*Carmen saeculare*).
5. Ο πιο πνευματώδης και ελευθερόστομος από τους ρωμαίους ελεγειακούς ποιητές ήταν ο Τίβουλλος.

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

B1.

1. Σωστό
2. Λάθος
3. Σωστό
4. Σωστό
5. Λάθος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β2.

B2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Στήλης Α με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της ελληνικής της Στήλης Β. (Στη Στήλη Β δύο λέξεις περισσεύουν).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. domi	α. απόγνωση
2. cognosco	β. πείρα
3. imperītos	γ. πρωινός
4. agunt	δ. δωμάτιο
5. premi	ε. αγωγή
	στ. ένδυμα
	ζ. πρέσα

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

B2.

- 1 – δ
- 2 – α
- 3 – β
- 4 – ε
- 5 – ζ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ1

Γ1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις / συνεκφορές:

diēbus	:	τη δοτική πτώση στον άλλο αριθμό
aperte	:	τους άλλους δύο βαθμούς του επιρρηματος
vocem tuam	:	τη γενική πτώση στον άλλο αριθμό
impudens	:	την αφαιρετική πτώση στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό
mihi ipsi	:	την ονομαστική πτώση στον ίδιο αριθμό
ebore	:	την κλητική πτώση στον ίδιο αριθμό
simulacra	:	την αιτιατική πτώση στον άλλο αριθμό
viliōrem	:	τους άλλους δύο βαθμούς του επιθέτου στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό και στην ίδια πτώση
tale	:	την αιτιατική πτώση στο ίδιο γένος, στον άλλο αριθμό
optimum	:	τον συγκριτικό βαθμό του επιρρηματος
Eōdem	:	τη γενική πτώση στο ίδιο γένος, στον άλλο αριθμό

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γ1.

diei
 apertius, apertissime
 vocum tuarum
 impudenti
 ego ipse
 ebur
 simulacrum

vilem, vilissimam
 talia
 melius
 eorundem

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ2

Γ2α. Να εντοπίσετε και να γράψετε τους **τρεις (3)** τύπους **αποθετικών ρημάτων** που υπάρχουν στα δύο αποσπάσματα (μονάδες 3). Στη συνέχεια, να γράψετε τις **μετοχές ενεστώτα** στην ονομαστική ενικού, στο θηλυκό γένος (μονάδες 3).

Μονάδες 6

Γ2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

Accipe	:	την αφαιρετική στο σουπίνο
fecerit	:	το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα, στην ίδια φωνή
venisset	:	τη δοτική του γερονδίου
exclamāvit	:	το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα, στην ίδια φωνή
credis	:	τη μετοχή του παρακειμένου στην ονομαστική ενικού, στο ουδέτερο γένος
agunt	:	το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ενεργητική περιφραστική συζυγία, στο αρσενικό γένος
putas	:	το απαρέμφατο του ενεστώτα στην παθητική φωνή
sciēbat	:	το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ίδια φωνή
posset	:	το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα

Μονάδες 9

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γ2α.

indignatus	indignans
mentiebatur	mentiens
utitur	utens

Γ2β.

acceptu

fac

veniendo

exclamemus

creditum

acturus es

putari

sci(v)isse

possit

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Δ1

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

diēbus:	είναι	στο
se:	είναι	στο
ancillae:	είναι	στο
malis:	είναι	στο
ex aere:	είναι	στο

Μονάδες 10

Δ1β. «**Si marmor illi obtulisses, fecisset tale**»: Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο (εκφορά και είδος) (μονάδες 3) και να τον μετατρέψετε έτσι ώστε να δηλώνει υπόθεση δυνατή ή πιθανή για το παρόν-μέλλον (μονάδες 2).

Μονάδες 5

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Δ1α.

diebus:	αφαιρετική (οργανική) του μέτρου ή της διαφοράς στο επίρρημα «post»
se:	υποκείμενο του απαρεμφάτου «non esse», ταυτοπροσωπία, λατινισμός του ειδικού απαρεμφάτου (το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου βρίσκεται πάντα σε αιτιατική και δεν παραλείπεται)
ancillae:	έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα «credidi»
malis:	αφαιρετική του ποιητικού αιτίου στο απαρέμφατο «premi» (απρόθετη επειδή είναι άψυχο)

ex aere: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει την ύλη στο ρήμα
«faciebat»

Δ1β.

Υπόθεση: si + obtulisses

Απόδοση: fecisset

Υπόθεση: si + υποτακτική υπερσυντελικού

Απόδοση: υποτ. υπερσυντελικού

Ανεξάρτητος υποθετικός λόγος που δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρελθόν.

Υπόθεση δυνατή ή πιθανή για το παρόν-μέλλον:

Υπόθεση: si + obferas (offeras)

Απόδοση: faciat

si + υποτακτική ενεστώτα

υποτακτική ενεστώτα

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Δ2

Δ2α. Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ:

i. «Accipe nunc quid postea Nasica fecerit».

ii. «Exclamavit Nasica se domi non esse».

iii. «Visne scire quid Nasica responderit?».

Μονάδες 6

Δ2β. «Sapientem nec paupertas nec dolor prohibet, nec eae res, quae imperitos avertunt»: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 9

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Δ2α.

«Quid postea Nasica fecit?»

«Ego domi non sum».

«Quid Nasica respondit?»

Δ2β.

«Sapiens nec paupertate nec dolore prohibetur nec eis (iis/is) rebus, quibus imperiti avertuntur».

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Στα θέματα των Λατινικών ζητείται μετάφραση αποσπασμάτων από τα διδαγμένα κείμενα 24, 39 του σχολικού εγχειριδίου. Η παρατήρηση που αφορά την εισαγωγή στηρίζεται στο σχολικό βιβλίο. Η ετυμολογική παρατήρηση δεν παρουσιάζει αυξημένο βαθμό δυσκολίας. Τα ζητούμενα που αφορούν την γραμματική καλύπτουν ευρύ φάσμα της εξεταστέας ύλης και απαιτούν καλή γνώση της και προσοχή στην απάντησή τους. Οι συντακτικές παρατηρήσεις στηρίζονται στην θεωρία του σχολικού βιβλίου, προϋποθέτουν όμως επαρκή προετοιμασία και συνδυαστική ικανότητα.

Καλή επιτυχία!

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΩΘΗΣΗ

Αφειρηρία το μέλλον